

Proslov k eurytmickému vystoupení v neděli, 23. prosince 1923

Milí přátelé!

Jelikož jsou dnes při tomto zahajovacím eurytmickém představení především přítomni naši zahraniční hosté, pokud již přicestovali, není zapotřebí zvláště hovořit o podstatě eurytmie. To je našim přátelům zajisté známo z výkladů, které již byly vydány v našich souborných spisech. Naproti tomu chtěl bych nyní právě s ohledem na to, že jsme se zase jednou sešli na anthroposofickém představení, uvést také toto eurytmické vystoupení několika slovy.

V eurytmii máme nejprve ono umění, které zcela původně vzešlo z anthroposofické půdy. Vždy tomu bývalo ve světě tak, že každá umělecká činnost, která přinesla něco nového do civilizace, vzešla z nadsmyslových snah lidstva. Lze pohlédnout na architekturu, na sochařství, malířství, na hudbu, básnictví, všude nejprve shledáme, že impulsy, které člověku vystupují vstříc v nějakém zevním průběhu uměleckého vývoje lidstva, přece nějak vycházejí z okultních nadsmyslových základů, základů, které máme hledat právě v mystériích. Umění může vplynout do vývoje lidstva právě jenom tehdy, když má v sobě síly, impulsy nadsmyslového rázu. A názory, které máme o umění v současnosti, ty souvisí v podstatě s celým materialistickým směrem myšlení, který uchopil Evropu a Ameriku od 15. století. A i když se může v tomto materialismu dařit jistým způsobem vědeckému poznání, skutečnému umění se v něm dařit nemůže, skutečná uměleckost může vzcházet jen ze spirituálního života.

A proto smíme pohlížet, řekl bych, jako na něco samozřejmého, že vzešel také ze spirituálního života anthroposofického hnutí zvláštní umělecký směr. Musíme si ujasnit, že něco uměleckého musí být zrozeno z nadsmyslovosti prostřednictvím člověka. Jdeme-li z nadsmyslovosti dolů až k zevnímu smyslovému projevu, tak máme nahoře, řekl bych, tam, kde člověk s nadsmyslovým světem splývá, intuici. Stojí-li člověk již samostatně vůči nadsmyslovému světu, když jej vnímá, když mu může dát se projevit, potom máme co činit s inspirací. A může-li člověk inspirovanou věc spojit tak intenzivně se svou vlastní bytostí, že je s to inspirovanou věc ztvárnit /gestalten/, potom nastupuje imaginace.

V řeči máme něco, co ovšem vystupuje ve vnějším obraze, ale v tomto vnějším obraze je mimořádně podobna inspiraci. Můžeme říci: Co vlastně neseme v duši, když mluvíme, je podobno intuici, a co se nám klade na jazyk, na patro, pomocí zubů na rty, když mluvíme, to je smyslový obraz inspirace.

Ale odkud se bere to, čím tu v řeči pronikáme navenek ze svého vnitřního duševního života? Pochází to z toho, že je naše tělo utvářeno pohyblivě, mohl bych říci, že je naše tělo utvářeno v pohyblivosti. Možnost pohybu jak nohou, tak paží a rukou,

prstů, ona to je, v níž se cítí člověk jako zcela malé dítě nejprve ve svém vztahu k vnějšímu světu. První zážitek, který může vnikat do vědomí duše, je ten, který máme ve fyzickém pohybu paží, rukou, nohou. Ostatní pohyby již více souvisí s člověkem; ale právě tyto údy, které člověk jaksi vystrkuje do světa, ty mu dávají cit pro svět. A rovněž tak, jako člověk napřimuje svou nohu k chůzi nebo ke skoku, jako napřahuje své paže, své prsty k uchopování, k pocíťování, tak proudí, co on tu cítí, proudí to zase zpět. A při zpětném proudění uchopuje to jazyk, patro, hrtan atd. a stává se řečí.

A tak je člověk ve svém organismu výrazem celého člověka v pohybu. A když počínáme toto chápat, pocítujeme, jak to, co je v řeči podobno více inspiraci, může přejít dolů do imaginace. Můžeme to, co je darem pro naše údy, získat zpět na jazyku, v hrdle, na patře atd., opět můžeme tomu dát vyproudit zpět, můžeme se takto tázat: Jaký druh citů, jaký druh pocitů proudí z organismu ven, takže z toho vzniká A? Vždy shledáme: A vzniká pomocí něčeho, co se ve vzduchu vyjadřuje tím či oním způsobem pomocí zvláštního pohybu našich řečových orgánů, nebo se vyjadřuje očními osami, které se kříží atd. Budeme potom moci to, co takto vyproudilo a stalo se elementem řeči, opět vysílat zpět do celého člověka, do člověka údů, a dostaneme pro to, co činí řeč podobnou inspiraci, dostaneme něco, na co je třeba pohlížet, co je tvarováno, co je podobno imaginaci.

A tak vlastně vznikla eurytmie tím, že to, co působí v člověku nevědomě, aby se jeho pohybová možnost stala řečí, je nyní opět vynášeno zpět z řeči do možnosti pohybové. A tak se přetváří inspirativní element v element imaginativní.

A proto je již s pochopením eurytmie spojeno to, že se pomocí ní dospívá takřka k tomu, jak souvisí intuice, inspirace, imaginace. Máme tu samozřejmě jen obrazy, ale obrazy hovoří jasně.

Vezměte, milí přátelé, báseň - báseň, jak žije pouze v duši. Když se člověk s tou básní vnitřně zcela identifikuje, když ji, řekněme, tak velice do sebe přijal, tak silně do sebe přijal, že již vůbec nepoužívá slov, nýbrž má pocity a tyto pocity může v duši prožít: Žije v intuici. Předpokládejme, že nyní přijde k tomu, aby tu báseň recitoval nebo deklamoval. Snaží se vyjádřit ve zvuku samohlásek, v harmonii, v rytmu, v souhláskových pohybech, v tempu, v taktu a tak dále, snaží se vyjádřit v řeči recitačně nebo deklamačně to, co spočívá v pocitu: Co takto prožívá, je inspirací. Z čistého duševna, kde je to lokalizováno v nervové soustavě, je ta věc stlačována inspiračním elementem dolů do hrtanu, patra atd.

Nyní to necháme klesnout dolů do lidských údů, takže člověk ve své vlastní postavě v pohybu vyjadřuje to, co je v řeči, pak máme v eurytmisované básni třetí element: imaginaci.

Máte, řekl bych, v obraze sestupování světového vývoje až k člověku onu stupnici, kterou musí člověk opět konat zpětně: od imaginace skrze inspiraci k intuici. V eurytmisované básni máte imaginaci, v recitaci a deklamaci inspiraci v obraze; a v básni jen vnitřně prožívané, při níž se neotevrou ústa, nýbrž báseň se prožívá jen vnitřně, sjednocujeme se s ní, člověk se sám s ní identifikuje, sjednocuje, intuici.

A tak máte vskutku, když máte před sebou eurytmisovanou báseň, kterou vnitřně prožíváte, která je recitována, máte před sebou tři stupně - ovšem v zevním obraze. Máme zde v eurytmii co činit s uměleckým elementem, který musel vzniknout z vnitřní nutnosti z anthroposofického hnutí. Jde o to přivést si k vědomí, jak tomu je, když člověk získává poznání pro vzestup od imaginace k inspiraci, k intuici. -

Až sem to bylo zapisováno. Po několika slovech vztahujících se k programu následovalo eurytmické představení.

24. prosince byl zahájen Vánoční sjezd. Jemu předcházelo během roku několik valných shromáždění Anthroposofické společnosti ve Švýcarsku, při nichž se hovořilo o problémech, které se měly co nejdříve řešit; zvláště živě se hovořilo během shromáždění delegátů švýcarských poboček 8. prosince 1923, ale také již dříve - jako příprava - při shromážděních 22. dubna a 10. června. Při valném shromáždění Spolku pro Goethea- num, konaném 17. června, bylo již přítomno mnoho zástupců zahraničních skupin. Ve velkém počtu přijeli sem k mezinárodnímu shromáždění delegátů, které trvalo od 20. do 22. července, bylo věnováno otázkám znovuvybudování Goetheana a chtělo zabezpečit jeho finanční zajištění.

Dr. Steiner se uvolil být při těchto poradách přítomen, nikoli ale přitom předsedat. Avšak byl mnohokrát žádán, aby se vyjádřil. Zdůraznil především vytvoření morálních základů. V „Myšlenkách o výstavbě a o vytváření smýšlení“ nacházíme četné proslavy, které tehdy pronášel. V protokolu shromáždění z 22. dubna nacházíme mezi jiným toto vyjádření:

„Chci navázat jen několika slovy, ani ne výslovně, nýbrž jen podle pocitu na to, co dnes již bylo řečeno.

Od nedávno konaného shromáždění ve Stuttgartu a od dnešního shromáždění zde - a doufám, že v ostatních zemích budou taková shromáždění následovat - by člověk rád očekával, že proběhnou jistým pozitivním způsobem, takže skutečně vzejde z vůle shromáždění něco pozitivního. Bylo poukázáno na to, jak je Společnost organizována. Nyní se musí právě říci, že Anthroposofická společnost se vyznačuje tím, že není organizována - žádným způsobem -, ba že největší část členstva až dosud nechtěla nic vědět o organizování, také ani o organizování lidském. Toto šlo do jisté míry až k jisté době. Ale tváří v tvář dnešním poměrům je nemožné, aby to šlo takto dále. Je nutím, aby se objevilo skutečně něco takového, o čem může platit,

že aspoň pro většinu členstva jsou záležitosti Společnosti jako takové zastupovány členy také pozitivně, že je členové budou zprvu se a pněm sledovat.

Když jsem byl nedávno tázán, co sám od tohoto shromáždění očekávám, tu jsem musil poukázat na to, jak je právě nutné, aby si Anthroposofická společnost stanovila skutečný úkol, takže tu je jakožto Společnost, že je ještě něčím zvláštním vedle anthroposofického hnutí, že si tedy vytyčuje úkol jakožto Společnost. Neboť pokud tu tento úkol není, nestanou se poměry, o nichž se dnes hovořilo, nikdy jinými; naopak se budou stále víc a více zhoršovat. Existuje organizace protivníků, je realitou; Anthroposofická společnost není ale pro většinu členstva nikterak realitou, protože tu není žádný pozitivní úkol, který by mohl vzejít z pozitivního volního rozhodnutí. Z tohoto důvodu byla konána jednání ve Stuttgartu a toto zde. Ve Stuttgartu byla snaha - protože se shromáždění delegátů nemohlo rozhodnout dát Společnosti takový úkol - sáhnout jaksí po informačním prostředku, který by členstvo vedl k tomu, aby se rozdělilo do dvojího členstva pro Anthroposofickou společnost v Německu, aby se mohlo doufat, že se ze vzájemného vztahu těchto obou Společností vyvine postupně to, co ze shromáždění delegátů nevzešlo. Dnešní shromáždění by mělo mít ten velký, krásný cíl dát příklad pro to, jak se může vytvořit pro Anthroposofickou společnost jako takovou pozitivní, účinný úkol, který v lidech venku vyvolává také respekt. Tedy dnes se může stát něco velkého, nenaslouchá-li se pouze tomu, co jednotlivé osobnosti tak krásným způsobem říkají, jak se to stalo dnes, nýbrž když vzejde vskutku ze Společnosti samé, z celku Společnosti společné chtění. Jinak toto shromáždění proběhne právě také bez resultátu, bezvýsledně.

Prosím vás, milí přátelé, nerozcházejte se dnes bez výsledku, nýbrž přikročte k tomu vytyčit Anthroposofické společnosti jako takové úkol, před nímž mohou mít lidé jistý respekt."

Zahájení Vánočního sjezdu k zakládajícímu shromáždění Všeobecné anthroposofické společnosti se uskutečnilo 24. prosince v 10 hod. dopoledne. Dr. Steiner pozdravil přítomné a pronesl úvodní slova k přednášce pana Alberta Steffena „Z osudových dějin Goethea- na“.

ZAKLÁDAJÍCÍ SHROMÁŽDĚNÍ MEZINÁRODNÍ ANTHRO-				
	Pondělí 24. 12. 1923	Úterý 25. 12. 1923	Středa 26. 12. 1923	Čtvrtek 27. 12. 1923
Dopoledne				
10.00 hod.	Přednáška Alferta Steinera „Z soudových dílů Goethova“	Zahajovací Mezinárodní anthroposofic- ké společnosti Dr. Rudolfem Steinerem	Shromáždění žensk. Téma: Budování práce Mezinárodní anthroposofic- ké společnosti a zemských společností	Anthroposofie a pozorovací přírody: Dr. Guenther Wachsmuth „Tvoř Zemi a snad lidstva“
11.15 hod.	Zahajovací přednáška Dr. Rudolfa Steinera	Zahajovací shromáždění Anthroposofic- ké společnosti		
Odpoledne				
15.30 hod.	Hra rejská	Hra O názorné Písmě	Eurythmie	Hra Třísklův
18.00 hod.	Hra rejská opakování			
Večer				
20.00 hod.	1. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	2. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	3. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	4. přednáška Dr. Rudolfa Steinera
Přednáškový cyklus: „Světové dějiny v anthroposofickém				

FOSOFICKÉ SPOLEČNOSTI, DORNACH, VÁNOCE 1923				
Pátek 28. 12. 1923	Sobota 29. 12. 1923	Neděle 30. 12. 1923	Pondělí 31. 12. 1923	Úterý 1. 1. 1924
Anthroposofie a umění Jan Struhen „Hledba a duchovní svět“	Shromáždění Anthroposofic- ké společnosti Úvodní řeč: Dr. Louis Warbeck „K protizákladní anthroposofie“ Referáty a disku- ze o problémech Společnosti, pedagogiky atd.	Anthroposofie a náboženství Dr. Karl Schubert „Anthroposofie, vláda ke Kristu.“	Shromáždění Anthroposofic- ké společnosti Referáty a diskuze, medicina, výživa atd.	Shromáždění Anthroposofic- ké společnosti Referáty a diskuze, anthroposofic- ké literatury, zápisový atd.
Eurythmie	Hra O názorné Písmě	Eurythmie	Hra Třísklův	Raut
3. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	6. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	7. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	8. přednáška Dr. Rudolfa Steinera	9. přednáška Dr. Rudolfa Steinera
ověření a jakožto základ poznání lidského ducha“.				

Upozorňujeme na to, že právě oba první dny celého programu jsou ty nejdůležitější. Ve své zahajovací přednášce v pondělí 24. prosince podá Rudolf Steiner směrnice pro Vánoční sjezd a budoucí práci.

V úterý 25. prosince má obdržet skrze Dr. Steinera Mezinárodní Anthroposofická společnost v Základním kameni své posvěcení. V následujícím zakládajícím shromáždění v úterý 25. prosince budou podávat zprávy generální sekretáři, popř. předsedové různých zemských společností o vývoji a uskutečněním založení ve svých vlastních zemích, načež se má uskutečnit založení Mezinárodní anthroposofické společnosti.

Ty přátele, kteří se chtějí aktivně účastnit na průběhu sjezdu, tedy prosíme, aby se dostavili do Dornachu, nejpozději již v neděli 23. prosince. Prosíme generální sekretáře, popř. předsedy, aby toto uvedli ve svých zemích dostatečně ve známost.

(Program byl ve stejném znění otištěn v Goetheanu 3. ročník, č. 19, 16. prosince 1923.)

Stran ubytování, pokud to není již vyřízeno, obraťte se na sl. Vreedevou, Dornach u Basileje (Švýcarsko, dům Friedwart, I. posch.). Všechnu korespondenci, která se týká Vánočního sjezdu, prosíme adresovat na sekretariát Anthroposofické společnosti, Dornach u Basileje (Švýcarsko), dům Friedwart, I. posch.

Na všechny přednášky se vybírá příspěvek 15 franků. Na eurythmii a vánoční hry je třeba zakoupit jednotlivé vstupenky.

Jelikož je Vánoční sjezd výlučně pro členy Anthroposofické společnosti, prosíme přátele, aby si přinesli své členské průkazy.

ZA ANTHROPOSOFOCKOU SPOLEČNOST VE ŠVÝCARSKU

Albert Steffen

Dr. Guenther Wachsmuth